

O'ZMU XABARLARI

ВЕСТНИК НУУЗ

АСТА NUUZ

MIRZO ULUG'BEK NOMIDAGI O'ZBEKISTON MILLIY UNIVERSITETI ILMIY JURNALI

JURNAL
1997 YILDAN
CHIQA
BOSHLAGAN

2024
1/4/1

Ijtimoiy-
gumanitar
fanlar turkumi

Bosh muharrir:

MADJIDOV I.U. – t.f.d., professor.

Bosh muharrir o'rinbosari:

ERGASHOV Y.S. – f-m.f.d., professor.

SHIRINOVA R.X. – fil.f.d., professor.

Tahrir hay'ati:

Sagdullayev A.S. – t.f.d., akademik.

Ashirov A.A. – t.f.d., prof.

Balliyeva R. – t.f.d., prof.

Malikov A.M. – t.f.d., prof.

Yusupova D.Y. – t.f.d., prof.

Yunusova X.E. – t.f.d., prof.

Murtazayeva R.H. – t.f.d., prof.

Mo'minov A.G. – s.f.d., prof.

Abdulayeva N.B. – f.f.d., prof.

Madayeva Sh.O. – f.f.d., prof.

Tuychiyev B.T. – f.f.d., prof.

Utamuradov A. – f.f.n., prof.

Muxammedova D.G. – psix.f.d., prof.

Boltaboyev H. – fil.f.d., prof.

Rahmonov N.A. – fil.f.d., prof.

Siddiqova I.A. – fil.f.d., prof.

Sa'dullayeva N.A. – fil.f.d., dots.

Arustamyan Y.Y. – fil.f.d., dots.

Pardayev Z.A. – fil.f.f.d., PhD.

Mas'ul kotib: **PARDAYEV Z.A.**

TOSHKENT – 2024

MUNDARIJA

Tarix

Abbasov B. XX asr o'rtalarida Farg'ona vodiysida ko'chirilgan aholining yangi sharoitga moslashishi.....	4
Акимниязова Г. Отражение торговых практик и купечества в Каракалпакском фольклоре	7
Ahmedova N. Muhammad Yusuf Bayoniyning Xiva adabiy muhitida tutgan o'rni	10
Djumanov S. Mustaqillik yillarida Imom Moturidiy merosining o'rganilishi va uning diniy qadriyatlarimizni tiklashdagi o'rni. 13	13
Jalilov D. Sopolli madaniyatiga dasht aholisi madaniy ta'siri: tarixshunoslik masalalari (1970-1999-yillar ilmiy ishlari misolida)	16
Qodirov N. Siyosiy partiyalar "Yoshlar qanotlari"ning yoshlar ijtimoiy faolligiga ta'siri	20
Qurbonov B. O'zbekistonda haj ziyoratining qayta tiklanishining tarixiy bosqichlari	24
Ochilova O. O'rta Osiyo xonliklaridagi mashhur tabiblar faoliyati	27
Сабитова К. Проблема неудовлетворительной подготовки педагогических техникумов в Узбекистане в период 1932-1936 гг. и пути ее решения	30
Tilavova M. Rossiya imperiyasi va Buxoro amirligi o'rtasida ziddiyatlarning kuchayishi	34
Toshturov Sh. Mingyillik rivojlanish maqsadlari doirasida O'zbekistonda ekologik barqarorlikni ta'minlash masalalari.....	37
Usarov U. XIX asrning ikkinchi yarmi – XX asr boshlarida Toshkentning sug'orish ishlariga oid ba'zi mulohazalar.....	40
Ergashev U. Temir-qapig' – Sug'd va Tohariston orasidagi tarixiy tog' guzari	43

Falsafa. Pedagogika. Psixologiya. Metodika. Sotsiologiya. Siyosiy fanlar. Islomshunoslik

Abdullaeva S., Yuldasheva M. Dual ta'lim – afzalliklar va muammolar.....	46
Abdullayeva F., Umarova Z., Rashidov A. Zamonaviy moda tendensiyalarining soha doirasidagi ta'lim jarayonlari modernizatsiyasidagi aktualigi.....	49
Abduraimov I. Integrativ yondashuv asosida tarix fani o'qituvchilarini kasbiy rivojlanish metodikasini takomillashtirish	52
Akramov K. Kottej tipidagi va jamoat binolarini loyihalash estetikasi.....	55
Amanulla Z. Teaching methodics of Russian in China and in other countries teaching written translation competence of chinese and russian languages (for example of the China)	58
Anorboyev Q. Tibbiyot oliy ta'lim muassasalarida biofarmatsiya fanini o'qitishda talabalarninig integrativ kasbiy kompetentligini rivojlantirish.....	61
Arapbayeva D. Shaxs milliy g'urning folklor san'atida namoyon bo'lishi	64
Arapbayeva D. Ajrashish ijtimoiy-psixologik hodisa sifatida	67
Arushanova M. Yangi O'zbekistonda turizmni rivojlanishida Islom Karimov muzeyining o'rni	70
Atajonova A. Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining mediasavodxonligini rivojlantirish	73
Axmatova G. Gender yondashuv asosida ayol va erkakning jamiyatdagi o'rni.....	76
Axmedova D. Yangi O'zbekiston yoshlari-kelajagimiz poydevori	79
Axmedova M. Noto'liq oilaning ijtimoiy-psixologik xususiyatlari.....	82
Ahmedaliev S. Ta'lim tizimida tarbiyaviy ishlarni tashkil etishning pedagogik zarurati.....	85
Bahronov B. Jadid ma'rifatchiligining ijtimoiy-falsafiy rivojida Abdulla Avloniyning xizmatlari	88
Bekkiyeva N. O'smirlarda diniy tushunchalarning shakllanishida huquqiy madaniyatni psixologik xususiyatlari.....	91
Berdikulova S. Jamiyat milliy taraqqiyotida ijtimoiy normalarning ijtimoiy-falsafiy jihatlari	94
Bobanov X. Ontogenezda psixologik madaniyat rivojlanishining ijtimoiy-psixologik omillari.....	97
Burkhonov Sh. Martin Heidegger's profound inquiry into the moral and practical dimensions of pure existence.....	100
Yoqubjonov Sh. Ommaviy axborot vositasi – siyosiy kommunikatsiyaning asosiy faktori sifatida.....	103
Ikramov I. Jamiyatda milliy ijtimoiy xotiraning shakllanish mexanizmlari	106
Irisova S., Suyarov Z., Mamatov B. Maktabgacha yoshdagi bolalarga steam xalqaro dasturini qo'llash metodikasi	109
Ismanova A. Ota-onalarning pedagogik madaniyatini oshirish-yoshlar tarbiyasining zamonaviy muhim usuli sifatida	112
Kadirova F. Development of reading abilities	115
Qarshiyev N. Markaziy Osiyoda davlatlarida siyosiy partiyalarning genezisi va ularning mafkuraviy yo'nalishdagi faoliyatining shakllanishi	118
Latibjonov R. Pedagoglarning kasbiy faoliyatida kommunikativ ko'nikmalarni rivojlantirishning ahamiyati	122
Mamatkarimova B. Texnik yo'nalishdagi talabalarning professional leksikasini takomillashtirishda integrativ yondashuvdan foydalanish asoslari.....	125
Mardankulov J. Matematika ta'limi natijalarini baholash va diagnostika qilish uchun test usuli va vositalardan foydalanish... 128	128
Maxmudova A. Zamonaviy jamiyatda bioetikaning asosiy muammolari	131
Muxammadiyeva X. Bo'lajak o'qituvchilarda konfliktologik kompetentlikni rivojlantirishda pedagogik-psixologik fanlarning imkoniyatlari.....	134
Nimatova M. Kredit-modul tizimida maktabgacha ta'lim yo'nalishlarida mustaqil topshiriqlar tuzish usullari	136
Nishonova N. Boshqaruvda xotin-qizlarning qobiliyati: mulohaza va takliflar.....	139
Otaqulov Sh. Gender tenglikni ta'minlashning asosiy tamoyillari.....	142
Payzibayeva M. Boshlang'ich sinflarda tarbiya fani asosida o'quvchilarni ma'naviy dunyoqarashini shakllantirish usullari	145
Pardayeva K. Raqamli ta'lim va innovatsion texnologiyalar sharoitida maktabgacha yoshdagi bolalar nutqini o'stirish metodikasi	148
Rahimova G. Oilaviy hayot dinamikasida shaxs inqirozlarining oila mustahkamligiga psixologik ta'siri	151
Reymbaeva R., Ernazarova R., Daryabaeva A. Talaba-yoshlarning ijtimoiy faoliyati hamda vatan oldidagi mas'uliyati	154
Saidova M. Xarizmatik shaxslarning sotsial qiyofasi.....	157
Saparboyev K. O'zbekistonda xavfsizlikni ta'minlashning konstitutsiyaviy asoslari.....	160
Saparov B. Yoshlarda vatanparvarlik tuyg'usini shakllantirish omillari.....	163
Sobirov D. Maqsadli ta'lim asosida talabalarning mustaqil ishlarini takomillashtirish metodikasi.....	166
Sodirjonov M. Zamonaviy o'zbek jamiyatida ijtimoiy transformatsiyaning etnosotsiologik omillari	170
Soyipov S. "Ravzat ush-shuhado" dostonida she'riy san'atlarning qo'llanilishi	173
Soliyev U. Ingliz tilida sohaviy matnlarni o'rgatishda yuzaga keladigan qiyinchiliklarni bartaraf etish usullari	176
Тахирова М. Проектирование целей обучения	179
Tilabjonova S. Pedagogik amaliyotni o'tkazishning zamonaviy usullari.....	182
To'ymanova I. Talabalarda til o'rgatish jarayonini "Pen pal" asosida loyihalash metodikasi	185

Xasanova S. Maktabgacha yoshdagi bolalarda xavotirlanishni psixodiagnostik tahlili.....	188
Xoldorova M. Elektron ta'lim vositalari asosida bo'lajak muhandislarning kasbiy kompetentligini rivojlantirish	191
Xoliqova R. Ona tili ta'limida o'quv topshiriqlarini lingvodidaktik kompetensiyalar asosida rivojlantirish	195
Khujaakhmatova Q., Muradova S., Habibulloyeva G. Using innovative technologies in teaching FL to esp learners	198
Xuramova F. Mobil texnologiyalardan foydalanib ta'lim jarayonini rivojlantirishning didaktik imkoniyatlari	200
Xayitmuradova S. Talaba-yoshlarni tafakurini shakllantirishda pedagogik texnologiyalarning ahamiyati	203
Xakimova I. Sog'lom shaxs hayotida psixologik xizmatning o'rni	206
Halimov Sh. Insoniyat madaniy faoliyati integratsiyasining falsafiy tahlili	209
Hoshimxonov M. Mashrabning taxalluslari va hasbi holi	211
Shamsutdinova N. Ibn sinoning "Risola ut-tayr" asarida tasavvuf mohiyati	214
Shermuxeimedov A., Shermuxeimedova N. Sport takomillashuvi guruh futbolchilarining o'quv-mashg'ulot yuklama parametrlarining musobaqa yuklama parametrlariga nisbatan mutanosibligini tadqiq etish	217
Ergasheva S. Madaniyat san'at sohasi menejmenti fanini o'qitish metodikasi	220
Eshbekov D. Davlat boshqaruvida parlament institutining o'rni va ahamiyati	222
Yuldashev F. Philosophical aspects of studying youth needs and interests in social life	225
Yusubov J. O'zbekistonda davlat fuqarolik xizmati sohasida kadrlar tayyorlash tizimining takomillashtirilishi	228

Filologiya

Abduqayumova S. Semantic features of english idioms with flower component.....	231
Abdurakhmonov M., Vokhidov A. Ergonyms of educational and cultural spheres in Shakhrisabz.....	234
Авлакулов Я. Проблемы исследования ономастического пространства узбекского языка.....	236
Akbayeva X. Chet tili darslarida innovatsion texnologiyalardan foydalanish	239
Alihonova M. Diachronic approach towards food technology terminology	242
Asatjanova I. Ahmad Tabibiy g'azallarining vazn xususiyatlari	245
Ahmedov P. Художественное освещение проблемы технофобии в сборнике рассказов «Я, робот» Айзека Азимова	248
Achilova M. Shaxslararo munosabatlarda empatiya hissi ahamiyatining ilmiy adabiyotlarda o'rganilganlik holati.....	251
Baxadirova M. The gender factor in women's and men's linguistic worldviews	255
Berdiyeva N. Ingliz va o'zbek adabiyotida funktsional chegaralangan so'zlarning qo'llanishi va tahlili	258
Berdimurodov A. Nemis va o'zbek tillarida inkor gaplarning yasalishi va inkorni ifodalovchi so'zlarning semantik xususiyatlari	261
Biksalieva R. Productive word-formating affixes in the russian and uzbek languages as a means of reflecting socio-cultural realities.....	264
Bobokalonov O. Ziddiyat kontentli leksemalar va antonimlar paradigmasidagi farqli jihlatlar.....	267
Davletov K. Fransuz va o'zbek tillarida qo'rquv konseptiga kiruvchi sifatlar tasnifi.....	270
Davronova Z., Azamjonova S. Peculiarities of national and cultural realities in uzbek works translation into french language (on the example of Chulpan's novels "Day and night" and Aibek's "Navoi").....	274
Djafarova D. Tilshunoslikda "Tarixiy xotira"ga oid frazeologik birliklarning fransuz va o'zbek tillarida tahlili.....	277
Jo'raev J. "Gulshan ul -asror" qo'lyozma nusxalarida Amir Temur va unga chizilgan miniatyuralar talqini.....	280
Jurayeva M. Basic principles of studying language phenomena in cognitive linguistics	284
Zoxitova N. Internet nashrlarning migratsiya mavzusini yoritishida til xususiyatlari	287
Ibragimov A. Orzu Urganjning Fuzuliyaga taxmislari	291
Kamolova S. O'zbek antoponimlarining badiiy matnlarda lug'aviy ma'nolarining ifodalanishi	294
Kayumova M., Ismatullayeva N. Haldun Taner ijodida dramatik janrning o'rni	297
Qudratova S. Hikoya janrining asosiy belgilari va tabiati	300
Matkarimova A., Yuldasheva D. Muloqotda shaxsiy munosabat kategoriyasi	303
Mirsanov G., Qarshiyeva Sh. Ingliz tili ergativ fe'llarining o'rganilish masalalari	306
Misirov S. Ingliz tilida pedagogika va psixologiya yo'nalishi talabalarining kasbiy kompetensiyasini rivojlantirishda sohaviy matnlarni o'qishni o'rgatish metodikasi.....	309
Muxtorova U. Chingiz Aytmatov asarlarida inson va qismat tushunchasi.....	312
Nabiyeva N. O'zbek ayollar she'riyatida hijron motivi.....	315
Navruzova N. So'zning semantik tuzilishida konnotativ ma'noning ahamiyati.....	318
Namazova M. O'tkir Hoshimov asarlarida inson ruhiyati tasviri.....	321
Namozova F. Lingvosensorika – zamonaviy o'zbek tilshunosligining istiqbolli yo'nalishi sifatida.....	324
Norova R. O'zbek va ingliz adabiy ertaklarida she'rli vositalarni qo'llashda milliy folklorning o'rni.....	327
Ortikova M. Today, uzbek and english are mandatory units of language expressing relationships.....	330
Primov A. Badiiy adabiyot va folklorizm (Abdulla Qodiriy nasri misolida).....	333
Pulatova S. A window into Nabokov's mind through his novel "Ada"	336
Saydalieva N. Formation of written translation competence during teaching Chinese in Uzbekistan	339
Safoyeva S. Well so'zining diskursiv-pragmatik ma'nosi. Kino diskursida tarkibiy zanjir sifatida	342
Siddikova I. Stomatologik terminlarning shakllanishida intralingvistik va ekstralingvistik omillar	345
Tojiyeva K. Tilshunoslikda so'z va terminning o'zaro munosabati	349
Tuychiyev S. Gapning sintaktik tahliliga yangicha yondashuvlar haqida ayrim mulohazalar.....	353
O'rmonova N. Qur'oni Karim tarjimai muammolari	356
Usmonova M. Ingliz tilida "Boylkning paydo bo'lishi va qashshoqlik tasviri" tushunchalarining leksik va semantik xususiyatlari	359
Xotamova P. Ingliz va o'zbek tillarida sof substansial possessiv sintaksemaning ifodalanishi	362
Shermamatova S. Adabiyotshunoslikda motiv tushunchasi va uning genezisi	365
Shomurotova Ch. Isajon Sultonning "Alisher Navoiy" asari syujetida plastik tasvir xususiyatlari.....	368
Shukurova S. Examining suicidal motifs in western and eastern literature: a cross-cultural comparative analysis.....	372
Elov B., Alayev N., Yodgorov U. Tematik modellashtirishning zamonaviy usullari	375
Yuldasheva D. E.Sapir's contribution to the development of linguistic typology.....	379
Юлдашева Ф., Темирова Ш. Эволюция языка: исторические и современные тенденции	382
Yuldosheva N. Gap qoliplari voqelanishida etnomadaniy omillar ta'siri xususida.....	385